

Concern Informatie Architectuur

van de

Gemeente 's-Hertogenbosch

Versie d.d.: 18-05-2021

Steller: Walter Oostdam in samenwerking met het iArchitectuur-overleg

Eigenaar: Controllers Overleg (CO)

De Concern Informatie Architectuur (CIA) maakt integraal onderdeel uit van de Kernregistratie Informatievoorziening, die bijgehouden wordt met/in Mavim.

Dit document is een uit deze registratie gegenereerd document.

Inhoudsopgave

1	Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA).....	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Doelgroep	4
1.3	Toepassing, reikwijdte van de CIA.....	5
1.4	Uitzonderingen zijn tijdelijk.....	5
1.5	Toetsing op de principes	5
1.6	Leeswijzer	7
2	CIA Principles	7
2.1	We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen.....	7
2.1.1	We stellen de gebruiker centraal	8
2.1.2	Standaard en digitaal waar het kan, persoonlijk en maatwerk waar nodig.....	8
2.1.3	We stellen een business case verplicht bij projecten en uitzonderingen op de architectuur	8
2.1.4	Digitalisering betekent digitaal denken.....	9
2.2	We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties.....	9
2.2.1	We geven altijd als eerste voorkeur aan landelijke voorzieningen voor inrichting van digitale dienstverleningskanalen.....	10
2.2.2	We gebruiken standaard oplossingen (standaardsoftware en generieke ICT-voorzieningen).....	10
2.2.3	We gaan uit van samen organiseren, collectief delen en hergebruik.....	11
2.2.4	We maken zo min mogelijk gebruik van maatwerksoftware	11
2.2.5	We maken gebruik van een Proof of Concept (PoC) om nieuwe concepten te testen	11
2.2.6	We schaffen geen applicaties aan die dezelfde functionaliteit hebben als al aanwezige applicaties.....	12
2.2.7	We gaan uit van generieke (gestandaardiseerde en digitale) processen	13
2.2.8	We werken zaakgericht	13
2.2.9	Wij werken met actuele versies van standaarden en normen.....	13
2.3	We hebben grip op onze applicaties, ook wanneer deze uitbesteed zijn.....	14
2.3.1	We sluiten altijd een gestandaardiseerde, formele overeenkomst af bij het uitbesteden van diensten (SaaS)	15
2.3.2	We zorgen ervoor dat we altijd eigenaar blijven en toegang houden tot gegevens waarvoor we verantwoordelijk zijn.....	15
2.4	We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens	15
2.4.1	Eénmalige uitvraag, meervoudig gebruik.....	16

2.4.2	We stellen het gebruik van gegevens uit basis- en kernregistraties verplicht.....	16
2.4.3	We werken objectgericht bij het opslaan en verwerken van ruimtelijke gegevens en ontsluiten deze locatiegewijs	16
2.4.4	We streven naar één logisch gegevenslandschap.....	17
2.4.5	We gebruiken de meest passende database voor het genereren van stuurinformatie en het uitvoeren van analyses.....	17
2.4.6	We voeren beheer van onze basis- en kernregistraties uit conform de landelijke eisen voor basisregistraties	18
2.4.7	We bieden duidelijkheid over de openheid van onze gegevens.....	18
2.4.8	We stellen onze open data waar mogelijk beschikbaar volgens standaarden en voorzien van relevante metadata	18
2.5	We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is	19
2.5.1	We hebben voor alle basis- en kernregistraties op hoofdlijnen helder welke informatie het betreft en welke kwaliteit gewenst is	20
2.5.2	We toetsen op gegevensbescherming, veiligheid en privacy	20
2.5.3	We toetsen op gemaakte afspraken en functionaliteiten voor informatiebeheer bij applicaties waarin documenten en/of gegevens worden opgeslagen	20
2.6	We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling	21
2.6.1	We gebruiken altijd onze eigen generieke systemen ('integratielaag') voor informatie-uitwisseling tussen systemen.....	21
2.6.2	De eindgebruiker moet direct respons krijgen.....	22
2.6.3	We wisselen informatie uit via (overheid)standaarden	22
2.6.4	We streven naar een minimalisering van handmatige invoer of handmatige uitwisseling van gegevens tussen systemen	23
2.6.5	We gaan bij samenwerkingsverbanden een formele overeenkomst aan, waarin gestandaardiseerde afspraken worden vastgelegd over informatie-uitwisseling	23
2.6.6	Wij gebruiken gecontroleerde gegevenssynchronisatie voor kopieën van basis- en kernregistraties	23
Index		24

1 Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>CIA Principes</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Doelgroep</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Inleiding</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Leeswijzer</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Toepassing, reikwijdte van de CIA</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Toetsing op de principes</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Uitzonderingen zijn tijdelijk</u>

1.1 Inleiding

Voor het 'werken met Architectuur' binnen de gemeente 's-Hertogenbosch wordt een samenhangende set van documenten, activiteiten en instrumenten ingezet. Dit document betreft het meest actuele overzicht van architectuurprincipes van de informatie-architectuur op concernniveau. Een nadere beschrijving van de Technische Architectuur en meer specifieke projectarchitecturen en -modellen zijn terug te vinden in afzonderlijke documenten.

De principes zijn waar nodig nader uitgewerkt in aanvullende, meer specifieke vereisten en beperkingen. Daarbij zijn beperkingen nog specifiekere dan vereisten. Een eis kan bijvoorbeeld zijn dat een computer een besturingssysteem moet hebben. Een beperking kan dan bijvoorbeeld zijn dat het besturingssysteem Linux moet zijn.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)</u>

1.2 Doelgroep

De voorliggende architectuurprincipes zijn geldend voor de gehele ICT-voorziening van de gemeente 's-Hertogenbosch.

Ze zijn opgesteld door architecten uit M&D/ICT en de SIM's en afgestemd met de Technische Architectuur (TA).

Dit document bevat de bundeling van alle geldende architectuurprincipes en is bedoeld als naslagwerk voor controllers, informatiemanagers, architecten, i-adviseurs, projectleiders, inkopers, medewerkers ICT/A en leidinggevendenden.

Daarnaast moeten deze principes, vereisten en beperkingen (de CIA) in documentvorm worden meegestuurd in inkoop- en aanbestedingstrajecten, zodat toekomstige leveranciers weten waaraan ze moeten voldoen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)</u>

1.3 Toepassing, reikwijdte van de CIA

De architectuurprincipes met bijbehorende vereisten en beperkingen zijn kaderstellend voor alle veranderingen (projecten en klussen) in onze informatievoorziening. Anders gezegd: nieuwe systemen, applicaties en/of toepassingen daarvan dienen in principe te voldoen aan de CIA.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)

1.4 Uitzonderingen zijn tijdelijk

Structurele en/of permanente afwijkingen zijn **niet** toegestaan. Wel kan **tijdelijk** een uitzondering worden gemaakt. Een tijdelijke uitzondering kan bijvoorbeeld nodig zijn omdat anders een business case niet sluitend te krijgen is.

Uitzonderingen zijn toegestaan als:

- deze financieel, functioneel en technisch zijn onderbouwd;
- er een tijdsperiode of clause is voorgesteld en afgesproken om het besluit van de uitzondering opnieuw te beoordelen of een datum waarop de uitzondering eindigt te bestaan;
- eventueel aanvullende noodzakelijke maatregelen zijn getroffen, die bij de toestemming zijn gespecificeerd in het uitzonderingsbesluit.

Een verzoek om een uitzondering wordt voorgelegd aan het iArchitectuur-overleg, die het verzoek beoordeelt.

De vastlegging van een uitzondering gebeurt in de kernregistratie Informatievoorziening, die bijgehouden wordt met de applicatie Mavim. Bij elke registratie wordt een verwijzing gemaakt naar de zaak waar het intake-verzoek, het TVO, het intake-besluit en het uitzonderingsbesluit zijn opgenomen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)

1.5 Toetsing op de principes

Toetsen op de CIA kan op elk moment. Liefst zo vroeg mogelijk. Daarom wordt de CIA ook meegezonden bij een aanbesteding of (onderhandse) offerte-aanvraag.

Hoe eerder betrokkenen onderkennen dat er een mogelijk conflict met de CIA is of ontstaat, hoe eerder besluitvorming over een mogelijke uitzondering plaats kan vinden. Daarmee is de kans het grootst dat de voortgang van een klus of project geen vertraging oploopt.

Daarnaast zijn er ook officiële toetsmomenten gedurende het intake-proces. Namelijk bij de pre-intake en eventueel ook bij de intake-behandeling zelf. Het kan namelijk voorkomen dat pas tijdens een TVO (Technisch VoorOnderzoek) duidelijk wordt dat er sprake is van een uitzondering.

Op het moment dat men (projectleider, informatie-adviseur, architect) onderkent dat er een mogelijk conflict met de CIA is of ontstaat, meldt men dit via de informatie-adviseur bij de informatie-architect van de betreffende SIM en/of de gegevensarchitect. Hij kan dan een eventueel verzoek om uitzondering, vergezeld van de nodige documentatie, inbrengen in het iArchitectuur-overleg. Daar vindt de beoordeling plaats.

Afhankelijk van het oordeel verleent dit overleg toestemming of niet. De voorzitter van het larchitectuur-overleg stelt het besluit op en stuurt het naar de informatie-adviseur (en eventueel kopieën naar de direct belanghebbenden).

Indien noodzakelijk kan de beoordeling doorgezet worden naar het IMO of daarna naar het Controllers-Overleg.

In principe is één keer per week een bijeenkomst van het iArchitectuur-overleg ingepland, zodat uitzonderingen snel beoordeeld kunnen worden. Indien noodzakelijk, bij spoed, kan een tussentijdsoverleg via de voorzitter van het iArchitectuur-overleg ingelast worden.

Het besluit wordt door de informatie-adviseur als document toegevoegd aan de zaak, waarin ook het intake-verzoek (en het TVO en intake-besluit) is opgeslagen. Het zaaknummer van deze zaak geeft de informatie-adviseur door aan de voorzitter van het iArchitectuur-overleg, zodat deze het kan opnemen bij de registratie van de uitzondering in de kernregistratie Informatievoorziening.

Indien het uitzonderingsbesluit genomen is, voordat het intake-verzoek is ingediend, voegt de informatie-adviseur dit als bijlage aan het intake-verzoek toe.

Indien een uitzonderingsbesluit als gevolg van de pre-intake genomen wordt, voegt de informatie-adviseur op dat moment het besluit toe aan het door te zetten intake-verzoek.

Indien een uitzonderingsbesluit als gevolg van de behandeling van het intake-verzoek in het intake-overleg tot stand komt, voegt de informatie-adviseur het besluit toe aan het intake-besluit.

Indien het gehele intake-proces volledig zaakgewijs plaatsvindt, volstaat het toevoegen van het uitzonderingsbesluit aan de zaak van het intake-verzoek.

De voorzitter van het iArchitectuur-overleg stelt 2x per jaar een rapport op met de uitzonderingen. De uitzonderingen met aflopende termijn worden, voorzien van een IMO-advies, voorgelegd ter besluitvorming aan het controllersoverleg.

De informatie-adviseur neemt, als onderdeel van het SIP-proces, de lijst met uitzonderingen jaarlijks door met eigenaren/opdrachtgevers. Denk aan tijdelijke uitzonderingen, maar bijvoorbeeld ook aan applicaties met als status 'end of life' of einde contracttijd, of applicaties waarbij vervangen van maatwerk (nog) niet opweegt tegen de baten. Hierbij wordt getoetst of uitzonderingen nog steeds van kracht zijn en waar nodig hierop bijgestuurd.

We passen architectuurprincipes toe op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Hierbij streven we naar een minimaal noodzakelijke hoeveelheid sturing op elk niveau. Doelstelling is dat er precies zoveel architectuur ontwikkeld wordt, als nodig is voor het bereiken van de organisatiedoelen, en niet meer ('just enough').

De in dit document beschreven principes bieden hierbij een ontwikkelrichting en toetsingskader op hoofdlijnen en zijn dus niet noodzakelijkerwijs volledig. In specifieke gevallen kan aanvullende uitwerking noodzakelijk zijn. Nadere uitwerkingen en/of benodigde deelarchitecturen worden pas gemaakt wanneer daar, ten behoeve van het uitwerken van een concreet doel behoefte aan is ('just in time').

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)

1.6 Leeswijzer

Onze architectuurprincipes geven handvatten voor de inrichting van onze informatievoorziening. We zien principes als kaderstellende uitspraken over de inrichting van onze informatievoorziening nu en in de toekomst. Deze principes zijn uitgewerkt in concrete implicaties (eisen en beperkingen) voor de ontwikkeling van onze informatievoorziening. Samen fungeren deze als een 'checklist' voor nieuwe projecten en initiatieven.

Bij het opstellen van de architectuurprincipes is zoveel mogelijk aangesloten bij voor ons relevante model- en referentiearchitecturen. Het betreft hier in het bijzonder de Common Ground principes, de Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA) en de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA). Principes uit deze architecturen zijn getoetst en –waar nodig- aangepast, om deze in overeenstemming te brengen met onze organisatiedoelstellingen en -beleid.

De architectuurprincipes en de hieraan gerelateerde eisen en beperkingen (implicaties) worden beschreven in het volgende hoofdstuk met bijbehorende paragrafen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)</u>

2 CIA Principes

Een principe is een kwalitatieve intentieverklaring waaraan de architectuur moet voldoen. Het is een normatieve eigenschap van alle systemen in een bepaalde context, of de manier waarop ze worden gerealiseerd.

De principes zijn gerelateerd aan vereisten en beperkingen. Vereisten en beperkingen geven een nadere invulling en/of duiding aan een principe.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)</u>

2.1 We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen

Zoals benadrukt in de nota 'Dienstbaar en van betekenis' worden 'technologische ontwikkelingen en mogelijkheden tot gebruik van ICT technologie [...] niet alleen voor de stad, maar ook voor de organisatie van enorme betekenis gezien'. Vanwege de grote impact van ICT en informatievoorziening is het noodzakelijk dat we op een goede wijze inspelen op deze ontwikkelingen. Daarbij is ons uitgangspunt dat we ons bij de (door)ontwikkeling van onze informatievoorziening altijd kunnen relateren aan de organisatiedoelstellingen en daarmee aan de creatie van meerwaarde voor de stad en haar gebruikers. Dit wordt nog eens extra benadrukt door het (ongevraagde) advies van de Raad van State dat de burger niet in de knel mag komen door de digitaliserende overheid.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Digitalisering betekent digitaal denken</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Standaard en digitaal waar het kan, persoonlijk en maatwerk waar nodig</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We stellen de gebruiker centraal</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We stellen een business case verplicht bij projecten en uitzonderingen op de architectuur</u>

2.1.1 We stellen de gebruiker centraal

Aanschaf of (door)ontwikkeling van onze informatievoorziening is nooit een doel op zich. We toetsen altijd op de toegevoegde waarde en bruikbaarheid, oftewel de mate waarin wordt ingespeeld op de behoeften van de eindgebruiker(s). Hierbij doelen we niet alleen op interne eindgebruikers, maar ook nadrukkelijk op burgers, ondernemers en bezoekers die gebruik maken van onze diensten. **De meerwaarde voor de stad en haar gebruikers is altijd leidend bij de inrichting van onze informatievoorziening.**

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen

2.1.2 Standaard en digitaal waar het kan, persoonlijk en maatwerk waar nodig

Gestandaardiseerd en digitaal werken is leidend bij het inrichten van onze dienstverlening, processen en informatievoorziening. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij landelijke ontwikkelingen. Concreet betekent dit dat we de huidige ontwikkelingen volgen van GGU, Samen Organiseren en NL DIGIbeter.

Bovenstaande houdt in dat burgers en ondernemers indien gewenst digitaal zaken met ons moeten kunnen doen. Ingaande en uitgaande communicatie vindt zoveel mogelijk digitaal plaats, we digitaliseren alle ingekomen post, maar we blijven ook alternatieven bieden waar nodig. Burger- en bedrijfscontacten ondersteunen we ongeacht het kanaal. De keuze van de kanalen is divers en vaak afhankelijk van de situatie.

Om bovenstaande mogelijk te maken moet onze digitale dienstverlening van goede kwaliteit zijn. Voor de verschillende digitale kanalen wordt een set van kwaliteitscriteria gehanteerd die eisen stellen aan zaken als: relevantie, veiligheid, vindbaarheid, snelheid, toegankelijkheid, beheer, etc..

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen

2.1.3 We stellen een business case verplicht bij projecten en uitzonderingen op de architectuur

Bij de inrichting van processen en systemen wordt in eerste instantie vanuit de meerwaarde en behoefte voor de afnemers en de stad geredeneerd, voordat wordt gedacht in termen van specifieke oplossingen. Wij stellen altijd de vraag op welke wijze wijzigingen in processen en systemen bijdragen aan de organisatiedoelstellingen, zoals beschreven in de begroting, concernagenda en/of andere plannen en beleidsdocumenten. Projecten, en de daaruit voortvloeiende uitzonderingen op de architectuur, worden getoetst op een business case. De omvang van de businesscase en mate van detaillering is hierbij afhankelijk van de omvang en risico's van het project.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen

2.1.4 Digitalisering betekent digitaal denken

Digitalisering is meer dan alleen de bestaande processen faciliteren met IT. De grondslagen in een digitale wereld zijn anders dan die in een analoge wereld. Datzelfde geldt voor de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Een digitaliseringsslag vindt alleen plaats als de processen waar het op van toepassing is, opnieuw worden beoordeeld vanuit een digitale denkwereld.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen</u>

2.2 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

We sluiten aan bij de landelijke tendens om gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering meer te standaardiseren en collectiviseren. Door te denken in processen, bedrijfsfuncties en applicaties kunnen we effectief en efficiënt samenwerken. Ook kunnen we eenvoudiger gebruik maken van standaardoplossingen die beschikbaar zijn in de markt of bij andere overheden. We werken hierbij zoveel mogelijk met landelijk gestandaardiseerde processen en bouwstenen. Daarbij proberen we dubbele applicaties of systeemfuncties zo veel mogelijk te voorkomen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We gaan uit van generieke (gestandaardiseerde en digitale) processen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We gaan uit van samen organiseren, collectief delen en hergebruik</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We gebruiken standaard oplossingen (standaardsoftware en generieke ICT-voorzieningen)</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We geven altijd als eerste voorkeur aan landelijke voorzieningen voor inrichting van digitale dienstverleningskanalen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We maken gebruik van een Proof of Concept (PoC) om nieuwe concepten te testen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We maken zo min mogelijk gebruik van maatwerksoftware</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We schaffen geen applicaties aan die dezelfde functionaliteit hebben als al aanwezige applicaties</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We werken zaakgericht</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Wij werken met actuele versies van standaarden en normen</u>

2.2.1 We geven altijd als eerste voorkeur aan landelijke voorzieningen voor inrichting van digitale dienstverleningskanalen

Hierbij gebruiken we in ieder geval de volgende voorzieningen:

- i. Omgevingsloket online voor de omgevingsvergunning en de watervergunning;
- ii. MijnOverheid als kanaal voor digitale berichtgeving aan klanten en inzicht in lopende zaken en gegevens;

Waar MijnOverheid niet de gevraagde functionaliteit kan bieden (bv interactie) maken we gebruik van specifieke PIP's of email.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.2 We gebruiken standaard oplossingen (standaardsoftware en generieke ICT-voorzieningen)

Standaard applicaties en generieke ICT-voorzieningen voldoen altijd aan de volgende eisen:

- i. Vastgelegd updatebeleid (bv. in een roadmap/update kalender) dat geldt voor alle afnemers (i.p.v. maatwerk doorontwikkeling voor individuele afnemers);
- ii. De intern geldende kaders voor ICT zoals informatiebeveiliging, technische architectuur, AVG en andere wettelijke eisen en normen;

Voor toegang tot digitale diensten gebruiken we landelijke authenticatiemiddelen:

- i. DigiD voor het digitaal aanvragen van persoonsgebonden gemeentelijke producten en diensten door burgers;
- ii. eHerkenning voor veilige toegang tot digitale dienstverlening aan niet-natuurlijke personen;

Er is sprake van 'proven technologie'. Dat wil zeggen dat de voorzieningen bewezen succesvol in te voeren zijn en dat ze daarvoor door onszelf of anderen overtuigend gecontroleerd en getest zijn, voordat we ze in productie nemen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.3 We gaan uit van samen organiseren, collectief delen en hergebruik

Als er binnen "Samen Organiseren" (Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering/GGU) een oplossing beschikbaar is, heeft dit de voorkeur boven een oplossing uit de markt. Oplossingen waarvan wij zelf het (intellectueel) eigendom bezitten worden openlijk gedeeld met andere gemeenten en overheidsinstanties onder de EU/GPL licentie. En we stimuleren leveranciers van bestaande oplossingen om de (door)ontwikkelingen van hun producten te laten aansluiten bij de principes van Common Ground. Waar mogelijk maken we dit ook onderdeel van onze inkoopstrategie en -voorwaarden.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.4 We maken zo min mogelijk gebruik van maatwerksoftware

Het gebruik van maatwerk is alleen toegestaan indien:

- Er geen standaardoplossing in de markt voorhanden is;
- De kosten opwegen tegen de baten;
- Er wordt voldaan aan de volgende voorwaarden voordat er wordt overgegaan tot aanschaf:
 - Exit strategie met medewerkingsverplichting voor leverancier;
 - Contract voor bepaalde tijd;
 - Een business case, inclusief te verwachten TCO (Total Cost of Ownership) over de contractperiode, toont het nut van het maatwerk aan.

Toepassing van maatwerk wordt altijd vastgelegd als tijdelijke afwijking. Bovenstaande voorwaarden gelden ook voor 'wegwerpapplicaties' ('pilots').

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.5 We maken gebruik van een Proof of Concept (PoC) om nieuwe concepten te testen

Nieuwe concepten testen we, voordat we ze in productie nemen. Zo'n test heet Proof of Concept (PoC). Zo'n test voeren we uit om te weten of het nieuwe concept voldoet aan de verwachtingen en eisen en of een nieuw concept past binnen het bestaande informatielandschap en/of geen onverwachte storingen oplevert.

Minimale vereisten voor het starten van een PoC zijn:

- Voor indienen van PoC dient het concept voldoende uitgewerkt te zijn:
 - i. Het voorstel bevat een volwaardig vooronderzoek en impactanalyse voor het vervolg na succesvolle PoC
 - ii. De voorgestelde PoC kent duidelijk (SMART) omschreven functionele en technische resultaten. Op voorhand moet duidelijk zijn wat er getoetst moet worden in de PoC en wie vaststelt wanneer de resultaten van de PoC zijn behaald.
- Er kan geen financiële verplichting worden aangegaan groter dan/voor zaken buiten de PoC.
- Juridische verplichtingen dienen altijd afhankelijk te zijn van de resultaten van de PoC.
- Toepassing van PoC wordt vastgelegd als tijdelijke oplossing. Dit houdt onder meer in dat na afloop van de PoC de geïnstalleerde software en opgebouwde data verwijderd worden.

Als de resultaten van de PoC zijn behaald, dient er een evaluatie van de PoC plaats te vinden, waarin wordt besproken wat ervoor nodig is om de PoC om te zetten in een definitieve oplossing (denk aan eisen architectuur, beveiliging, techniek, toegang, licenties, organisatie en processen). Vervolgens wordt er een vervolgplan neergelegd, om dit in orde te maken.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.6 We schaffen geen applicaties aan die dezelfde functionaliteit hebben als al aanwezige applicaties

We voorkomen dubbele applicaties.

We gebruiken voor de beschrijving van functies en overzicht van benodigde applicaties de GEMMA 2.0 indeling in applicatiefuncties. Een standaardbeschrijving van applicatiefuncties helpt ons overzicht, samenhang en ontwikkelrichting goed in kaart te brengen en dubbele applicaties op te sporen. We geven hiermee een praktische invulling aan een beweging richting 'service georiënteerde architectuur' conform de GEMMA en NORA.

Een uitzondering hierop zijn vakapplicaties die de functionaliteit hebben van een volwaardig zaakstelsel. Deze worden niet beschouwd als een dubbeling van het generieke zaakstelsel. We beschouwen 'zaakfunctionaliteit' niet als een zelfstandige functionaliteit, maar als een vorm waarin procesfunctionaliteit beschikbaar wordt gesteld.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.7 We gaan uit van generieke (gestandaardiseerde en digitale) processen

We willen als gemeente efficiënt en digitaal werken. Daarom gaan we bij de aanschaf en inrichting van onze systemen uit van gestandaardiseerde en digitale processen. De voorkeur gaat daarbij uit naar landelijke standaarden boven gemeentelijke standaarden.

Gestandaardiseerde processen maken namelijk ook gestandaardiseerde applicaties mogelijk. Ze zijn ook makkelijker uit te besteden, als SaaS.

Gestandaardiseerde processen maken zelfs het desgewenst geheel of gedeeltelijk uitbesteden van dat proces mogelijk.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.8 We werken zaakgericht

We werken zaakgericht om de samenhang tussen processen, dossiervorming, dienstverlening en verantwoording in te richten (inzicht in voortgang en resultaat van al onze producten en diensten). Wanneer een proces wordt uitgevoerd, wordt dit vastgelegd in een zaakdossier. Dit zaakdossier omvat alle informatie die nodig is ten behoeve van (digitale) dienstverlening en verantwoording.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.2.9 Wij werken met actuele versies van standaarden en normen

Door met actuele standaarden en normen te werken zorgen we dat we voldoen aan wettelijke eisen en zorgen we ervoor dat onze informatie zoveel als mogelijk leveranciersafhankelijk is. Dat is met name bij koppelingen belangrijk.

Als het gaat om de uiterste implementatiedatum bij een voor onze organisatie van toepassing zijnde norm of standaard of versies daarvan, hanteren wij:

- Indien in de wet opgenomen, de wettelijke uiterste datum;
- Indien vermeld op de pas-toe-of-leg-uit-lijst, de daar vermelde uiterste datum;
- In alle andere gevallen als richtlijn de datum van een jaar na het vaststellen van die norm of standaard.

Daarnaast ondersteunt de leverancier altijd de huidige versie plus de vorige versie (versie n plus n-1).

In de overeenkomst met de leverancier wordt altijd vermeld welke normen en standaarden van toepassing zijn, tezamen met de op dat moment geldende versie daarvan. Ook wordt vermeld bij die normen en standaarden, waarvoor geen (wettelijke) vastgestelde uiterste datum is vastgelegd, wat de uiterste datum (termijn) is, waarop een nieuwere versie moet zijn geïmplementeerd.

Testtrajecten en testmogelijkheden zijn afgerond voordat de implementatiedatum is verstreken. Het product dient de normen en standaarden goed en volledig te ondersteunen uiterlijk op het eind van de overgangstermijn.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties

2.3 We hebben grip op onze applicaties, ook wanneer deze uitbesteed zijn

Bij alle ICT-voorzieningen is het belangrijk om regelmatig de kwaliteit te toetsen. Kwaliteitseisen aan een applicatie worden bepaald door de mate waarin de applicatie bijdraagt aan de organisatiedoelstellingen (alignment) en in hoeverre de applicatie voldoet aan wettelijke eisen en eigen beleid rondom ICT- en informatiebeheer (compliance). Het management wordt regelmatig geïnformeerd over de kwaliteit. Wanneer deze niet naar tevredenheid is, kan worden besloten om maatregelen te treffen.

Bovenstaande geldt ook voor applicaties die niet intern op onze eigen servers zijn geïnstalleerd, maar op een extern systeem. We noemen dit ook wel SaaS-oplossingen (Software as a Service).

We monitoren en treffen indien nodig maatregelen op:

- De gevoeligheid van de informatie (met name in het kader van de privacy) die in het systeem zijn opgeslagen;
- De technische veiligheid van het systeem;
- De functionele veiligheid van het systeem (o.a. autorisatiestructuur);
- Het gegevens- en archiefbeheer;
- De uitwisseling van informatie met andere systemen (koppelingen);
- De toegang tot de vastgelegde gegevens;
- Stabiliteit en performance.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We sluiten altijd een gestandaardiseerde, formele overeenkomst af bij het uitbesteden van diensten (SaaS)</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We zorgen ervoor dat we altijd eigenaar blijven en toegang houden tot gegevens waarvoor we verantwoordelijk zijn</u>

2.3.1 We sluiten altijd een gestandaardiseerde, formele overeenkomst af bij het uitbesteden van diensten (SaaS)

We brengen vooraf risico's in kaart. Bij geconstateerde risico's treffen we passende maatregelen om deze te minimaliseren. Daarnaast sluiten we altijd formele overeenkomsten af. Daarbij maken we gebruik van voor de gehele organisatie geldende standaarddocumenten en –voorwaarden, met als doel eventuele nadelen en risico's te beperken en om te voorkomen dat sectoren en afdelingen eigen varianten gaan maken/bedenken. Deze standaarddocumenten zijn in beheer bij ICT/CIM. In deze documenten staan kaders voor beveiliging, gebruik, SLA's , verwerkersovereenkomst, Escrow-overeenkomst , Exit-strategie en de GIBIT-voorwaarden.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hebben grip op onze applicaties, ook wanneer deze uitbesteed zijn

2.3.2 We zorgen ervoor dat we altijd eigenaar blijven en toegang houden tot gegevens waarvoor we verantwoordelijk zijn

Bij het selecteren van (nieuwe) applicaties wordt altijd de eis meegegeven dat alle gegevens voor ons benaderbaar zijn, zodat we de data kunnen (her)gebruiken. Vooraf maken we met de leverancier afspraken over het format waarin de gegevens aangeleverd (moeten) worden ten behoeve van onder andere migraties, conversies, audits, analyse, enz.. In het geval van publieke data moeten gegevens als open data kunnen worden ontsloten. Hierbij hanteren we de uitgangspunten (zoals bijvoorbeeld m.b.t. data-extracties uit SaaS-applicaties) zoals beschreven in de Technische Architectuur.

Tot slot: wij zijn en blijven altijd eigenaar van onze gegevens.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hebben grip op onze applicaties, ook wanneer deze uitbesteed zijn

2.4 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

Het meerdere keren moeten aanleveren van dezelfde informatie is een ergernis voor burgers en bedrijven. Uitvraag van informatie die niet noodzakelijk is, moet dus voorkomen worden. Dit betekent bijvoorbeeld dat we het opnieuw uitvragen van reeds beschikbare gegevens in webformulieren tot een minimum beperken, mits dit niet in strijd is met de AVG.

Stimuleren van hergebruik omvat ook het zelf actief intern delen en gebruiken van data bij de bron. Voorbeelden zijn gebruik van private/open data en optimaal (her)gebruiken van reeds bij onszelf en andere overheden/partijen geregistreerde overheidsdata (bijvoorbeeld voor stuurinformatie/Business Intelligence). Door duidelijke afspraken te maken over waar gegevens worden beheerd en waarvandaan ze worden verstrekt en de vindbaarheid te borgen wordt het delen ervan veel eenvoudiger en worden mogelijke inconsistenties voorkomen.

Op landelijk niveau zijn er hiertoe basisregistraties gedefinieerd die door alle overheidsorganisaties moeten worden gebruikt. Binnen de gemeente is ook hergebruik van andere breed gebruikte gegevens relevant (kernegegevens). Bij hergebruik van deze gegevens heeft bevragen bij de bron de voorkeur boven kopiëren, conform de gedachten van Common Ground.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>Eénmalige uitvraag, meervoudig gebruik</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We bieden duidelijkheid over de openheid van onze gegevens</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We gebruiken de meest passende database voor het genereren van stuurinformatie en het uitvoeren van analyses</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We stellen het gebruik van gegevens uit basis- en kernregistraties verplicht</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We stellen onze open data waar mogelijk beschikbaar volgens standaarden en voorzien van relevante metadata</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We streven naar één logisch gegevenslandschap</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We voeren beheer van onze basis- en kernregistraties uit conform de landelijke eisen voor basisregistraties</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We werken objectgericht bij het opslaan en verwerken van ruimtelijke gegevens en ontsluiten deze locatiegewijs</u>

2.4.1 Eénmalige uitvraag, meervoudig gebruik

Aan burgers en ondernemers wordt niet gevraagd naar gegevens die de gemeente zelf al beschikbaar heeft of die eenvoudig toegankelijk zijn voor de gemeente én passen bij de doelbinding. Reeds bekende gegevens worden vooraf ingevuld in formulieren, waarbij klanten de mogelijkheid krijgen om aan te geven of deze gegevens kloppen. We gebruiken basisregistraties (voor authentieke gegevens) en hebben een aantal kernregistraties ingericht voor andere gegevens die breed binnen de gemeente en bij (keten)partners worden gebruikt (kernegegevens).

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens</u>

2.4.2 We stellen het gebruik van gegevens uit basis- en kernregistraties verplicht

Het gebruik van gegevens uit basisregistraties is wettelijk verplicht. Als gemeente hebben we besloten om onze kernregistraties op dezelfde manier te gebruiken als basisregistraties.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens</u>

;]

2.4.3 We werken objectgericht bij het opslaan en verwerken van ruimtelijke gegevens en ontsluiten deze locatiegewijs

Gegevens die een ruimtelijke component hebben, omdat ze een al dan niet virtueel object verbeelden dat zich op een bepaalde plek op aarde bevindt, worden als object met bijbehorende gegevens opgeslagen in ruimtelijke databases. Hierdoor is het mogelijk om deze objecten ook ruimtelijk te bevragen (waar ligt...., valt dit gebied binnen een ander gebied...) en te visualiseren in bijvoorbeeld kaarten en 3D-modellen.

De geografische afbakening van deze objecten moet –tenzij niet mogelijk- conform landelijke afspraken en (geogerelateerde) standaarden gebeuren.

Locatiegewijze ontsluiting maakt ruimtelijke informatie voor afnemers begrijpelijk en toegankelijk. Ruimtelijke samenhang is bovendien een belangrijke basis voor bundeling en het proactief aanbieden van diensten. De transparantie van de overheid wordt er door bevorderd. Ook zijn informatie-objecten op basis van de locatie eenvoudig buiten de beoogde toepassing te hergebruiken. Informatie over een locatie kan zowel betrekking hebben op de geografische positie, de vorm (geometrie) als op een verwijzing waar elders deze positie en vorm te vinden zijn (bv. postcode, woonplaats). Het ontsluiten kan zowel geschieden door het tonen van de geometrie, als op basis van de verwijzing.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.4.4 We streven naar één logisch gegevenslandschap

Vanuit de principes van Common Ground streven we naar één datalaag, ontsloten door API's, waarbij er per bron en per vraagsoort maar één API is. Dat leidt tot een stelsel van API's, waarbij er voor iedere vraag maar één plek voor antwoord is. Fysiek kunnen en zullen dit meerdere databases zijn.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.4.5 We gebruiken de meest passende database voor het genereren van stuurinformatie en het uitvoeren van analyses

Het genereren van stuurinformatie en het uitvoeren van analyses (bijvoorbeeld in het kader van business intelligence) mag onder bepaalde voorwaarden rechtstreeks op de database van het bronsysteem worden uitgevoerd. Het gaat hierbij in de regel vooral om operationele analyses op één bronsysteem.

Een beperkte groep BI-ontwikkelaars bouwt analyses en is voldoende opgeleid om de impact op de database goed te kunnen inschatten.

Bij complexere analyses, zoals analyses met veel berekeningen, aggregaties, met gegevens uit verschillende bronnen, of met historie wordt aangeraden niet rechtstreeks op de database van het bronsysteem te werken. Dit gezien de potentiële impact die deze analyses hebben op performance (verstoring van de bedrijfsvoering). Voor diverse analyses worden inmiddels al aparte tabellen of replica's gebruikt.

Vorbereidingen om ook complexere en historische analyses uit verschillende bronnen beter te faciliteren door het opzetten van een platform voor data-integratie (datavirtualisatie) lopen op dit moment.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.4.6 We voeren beheer van onze basis- en kernregistraties uit conform de landelijke eisen voor basisregistraties

We weten bijvoorbeeld van elk geregistreerd gegeven uit onze basis- en kernregistraties wie de eigenaar is, wat de herkomst en kwaliteitsborging is. Eisen zijn beschreven op:

<http://www.digitaleoverheid.nl/onderwerpen/stelselinformatiepunt/stelsel-van-basisregistraties/2795-twaalf-eisen-stelsel-van-basisregistraties>).

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.4.7 We bieden duidelijkheid over de openheid van onze gegevens

Als gegevens eenmaal zijn geleverd, op basis van vraag voor extern gebruik, dan streven we er naar om ze vanaf dat moment actief aan te bieden als open data. Hierover vindt in dat geval actieve communicatie plaats zodat geïnteresseerde partijen geïnformeerd zijn. We doen dit met inachtneming van de beperkingen die gelden, zoals op het gebied van privacy en risico's voor de veiligheid en bedrijfsvoering. Data met persoonsgegevens stellen we nooit beschikbaar als open data.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.4.8 We stellen onze open data waar mogelijk beschikbaar volgens standaarden en voorzien van relevante metadata

In verband met gegevensbescherming zijn data standaard niet beschikbaar. Als we dus open data beschikbaar stellen doen we dat altijd bewust. We onderzoeken hoe open data kenbaar kan worden gemaakt op de daarvoor beschikbare (landelijke) publicatiekanalen. Om de herbruikbaarheid van onze data te verbeteren maken we zoveel mogelijk gebruik van standaarden. Hierbij sluiten we op een pragmatische wijze aan bij landelijke standaarden (pas toe of leg uit) waarbij we een noodzakelijke set van metadata toevoegen.

Open data heeft de volgende kenmerken:

- Openbaar (op basis van de Wet openbaarheid van bestuur).
- Vrij van auteursrechten (of andere rechten van derden).
- Betaald uit publieke middelen (beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een benoemde taak) computer-leesbaar.
- Voor hergebruik beschikbaar zonder beperkingen of kosten.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens

2.5 We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is

Documenten en gegevens worden onder andere gebruikt:

- om invulling te geven aan onze dienstverlening;
- als grondstof voor onze werkprocessen;
- om verantwoording af te leggen (bijvoorbeeld aan de Raad of voor de rechtbank);
- voor het slim besturen van onze organisatie en onze stad;
- en als grondstof voor onderzoek en beleid.

Willen onze documenten en gegevens geschikt zijn voor deze doelen, dan moeten zij van voldoende kwaliteit zijn. Deze kwaliteit drukken wij uit in termen als Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid (Baseline Informatieveiligheid Overheid) en Authenticiteit, Betrouwbaarheid, Integriteit en Bruikbaarheid (Archiefstandaard NEN-ISO 15489).

Om voldoende kwaliteit te borgen maken wij afspraken over het creëren, verzamelen, vastleggen, bewaren, raadplegen, bewerken, delen, verwijderen, van informatie. Deze afspraken concretiseren wij door:

- het treffen van technische maatregelen;
- de functionele inrichting van onze applicaties;
- aanpassingen in de werkprocessen en procedures;
- en onze medewerkers voor te lichten en te trainen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We hebben voor alle basis- en kernregistraties op hoofdlijnen helder welke informatie het betreft en welke kwaliteit gewenst is</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We toetsen op gegevensbescherming, veiligheid en privacy</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We toetsen op gemaakte afspraken en functionaliteiten voor informatiebeheer bij applicaties waarin documenten en/of gegevens worden opgeslagen</u>

2.5.1 We hebben voor alle basis- en kernregistraties op hoofdlijnen helder welke informatie het betreft en welke kwaliteit gewenst is

Hieruit moet blijken of nader onderzoek gewenst is. Zo ja, dan wordt onderzocht of (de concretisering van) de afspraken over het gegevensbeheer voldoende zijn. Het management wordt geadviseerd over eventuele verbeterpunten. Elk jaar of elke twee jaar wordt per registratie intern getoetst of deze nog aan de normen voldoet (afhankelijk van het 'gewicht' van de registratie). De resultaten van deze interne audit zullen gerapporteerd worden aan het afdelingshoofd dat eigenaar is van de registratie en aan de verantwoordelijke controller op sectorniveau. Daarnaast zal het controllersoverleg tijdens de looptijd van het programma geïnformeerd worden. Normenkaders voor de BAG en BGT zijn reeds in gebruik en wordt voor verschillende andere registraties momenteel ontwikkeld.

Relatiecategorie	Naam
------------------	------

Is gerelateerd aan	 We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is
--------------------	--

2.5.2 We toetsen op gegevensbescherming, veiligheid en privacy

We hechten groot belang aan privacy (en hiermee samenhangende wet- en regelgeving) en een informatiebeveiliging die op orde is. Toepassing van maatregelen van de BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid) en de AVG vinden we belangrijk. Wijzigingen in het applicatie- en informatielandschap worden hierop getoetst (in het intakeproces). Op basis van een risico-afweging wordt gekeken of bij wijzigingen specifieke maatregelen (zoals bijvoorbeeld een pen-test voor nieuwe software of een Privacy Impact Assessment) noodzakelijk zijn.

Relatiecategorie	Naam
------------------	------

Is gerelateerd aan	 We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is
--------------------	--

2.5.3 We toetsen op gemaakte afspraken en functionaliteiten voor informatiebeheer bij applicaties waarin documenten en/of gegevens worden opgeslagen

We werken volledig digitaal en slaan informatie op in digitale archiefruimten. We hebben hiervoor drie scenario's:

1. Koppelen met het zaakstelsel/ DMS door middel van standaarden;
2. Informatiebeheer in een vakapplicatie als deze aan de eisen van een digitale archiefruimte voldoet;
3. Een plan afgestemd met cluster informatiebeheer van de afdeling SIM BAZ-M&D.

Iedere applicatie waarin documenten en/of gegevens worden opgeslagen krijgt te maken met informatiebeheer. Informatiebeheer geeft invulling aan onze wettelijke plicht tot het bewaren en/of tijdig vernietigen van documenten en/of gegevens. Het uitvoeren van vernietiging en/of overbrenging kan alleen door het maken van goede afspraken en het realiseren of inrichten van functionaliteiten (software of procedures).

Afspraken die gemaakt moeten worden zijn:

- Welke metadata wordt vastgelegd;
- De metadata voldoet aan onze kwaliteitseisen (NEN ISO 23081) zodat de terugvindbaarheid en het informatiebeheer zijn geborgd.

De vereiste functionaliteiten zijn:

- Het uitvoeren van vernietiging of overbrenging van documenten en/ of gegevens;
- Het genereren van een rapport wat er is vernietigd of overgebracht;

Het duurzaam opslaan van documenten waarbij de wettelijke bewaartermijn is geborgd. De wettelijke bewaartermijn is variabel. Hierbij vereisen we het gebruik van PDF/A voor documenten die we langer dan 7 jaar moeten bewaren.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is</u>

2.6 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

Bij de informatie-uitwisseling intern, en met name ook van en naar externe partijen is het van belang dat we dit op een zo generieke mogelijke wijze uitvoeren. Iedere keer het wiel opnieuw uitvinden zorgt voor een diversiteit aan ICT en dus complex beheer.

Daarnaast draagt het hanteren van generieke oplossingen en standaarden bij aan het waarborgen van de veiligheid en interoperabiliteit (de mogelijkheden om met andere organisaties te communiceren en interacteren). We willen hierbij altijd in control (overzicht, inzicht en grip) blijven over onze koppelingen. Dit doen we door beheer zelf uit te voeren (in huis) of goede afspraken hierover te maken met leveranciers.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 <u>De eindgebruiker moet direct respons krijgen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We gaan bij samenwerkingsverbanden een formele overeenkomst aan, waarin gestandaardiseerde afspraken worden vastgelegd over informatie-uitwisseling</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We gebruiken altijd onze eigen generieke systemen ('integratielaag') voor informatie-uitwisseling tussen systemen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We streven naar een minimalisering van handmatige invoer of handmatige uitwisseling van gegevens tussen systemen</u>
Is gerelateerd aan	 <u>We wisselen informatie uit via (overheid)standaarden</u>
Is gerelateerd aan	 <u>Wij gebruiken gecontroleerde gegevenssynchronisatie voor kopieën van basis- en kernregistraties</u>

2.6.1 We gebruiken altijd onze eigen generieke systemen ('integratielaag') voor informatie-uitwisseling tussen systemen

Onze organisatie beschikt over diverse integratiesystemen voor het correct en veilig koppelen van applicaties. Uitgangspunt is dat **alle** koppelingen gebruik maken van de voorzieningen in de integratielaag. **Nieuwe koppelingen lopen altijd via de voorzieningen in onze eigen integratielaag.**

Uitzonderingen op deze beperking (eis) zijn alleen mogelijk als van te voren goed en overtuigend onderzocht is of zo'n koppeling echt niet via de integratielaag kan lopen.

Bij een uitzondering hierop, dus bij een koppeling buiten de integratielaag om, ligt de verantwoordelijkheid voor het correct functioneren van die koppeling nooit bij de afdeling ICT, maar bij de eigenaar van de applicatie(s).

Bij een uitzondering, een koppeling buiten de integratielaag om, gelden dezelfde eisen voor wat betreft beveiliging, privacy en gegevensbescherming. Daarnaast kunnen aanvullende waarborgen of afspraken met de leverancier verlangd worden, zoals bijvoorbeeld bij “handelen namens de gemeente”. Deze waarborgen moeten aangetoond worden en worden aan het uitzonderingsbesluit toegevoegd.

Er zijn een aantal soorten koppelingen buiten de integratielaag om, waarbij –als blijkt dat deze niet via de integratielaag kunnen lopen- we deze uitzonderingen op voorhand toestaan. Het gaat dan om koppelingen, waarbij

- openbare, tevens niet-persoonsgebonden (privacy-gevoelige) gegevens worden uitgewisseld en/of gepubliceerd;
- de koppeling in het privaatrechtelijk domein plaatsvindt (bijvoorbeeld tussen HRM-systeem en pensioenfonds);
- de bevoegdheid is gedelegeerd of gemandateerd.

Bij deze soorten koppelingsuitzonderingen gaan we niet of minder actief op zoek naar een oplossing om ze alsnog aan het beleid van het CIA aan te passen.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

2.6.2 De eindgebruiker moet direct respons krijgen

We streven er naar dat de eindgebruiker geen verschil ervaart tussen synchrone en asynchrone koppelingen. Hij krijgt direct response. Dit betekent echter niet dat we ook alle koppelingen (technisch) synchroon uitvoeren.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

2.6.3 We wisselen informatie uit via (overheid)standaarden

We passen standaarden toe in de volgorde landelijk, regionaal, gemeentelijk. Waar geen overheidstandaarden aanwezig zijn passen we zoveel mogelijk open standaarden of de facto standaarden toe. Hierbij hanteren we lijst aanbevolen en verplichte ('pas toe of leg uit') open standaarden van het forum standaardisatie (https://www.forumstandaardisatie.nl/lijt-open-standaarden/in_lijt/verplicht-pas-toe-leg-uit).

Zie ook: We werken met actuele versies van standaarden en normen

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

2.6.4 We streven naar een minimalisering van handmatige invoer of handmatige uitwisseling van gegevens tussen systemen

Handmatig overnemen of handmatige uitwisseling van gegevens van het ene systeem naar het andere brengen het risico op fouten en daaruit volgende kosten met zich mee. Tevens bestaat dan het risico dat de uitwisseling stopt, wanneer die uitwisseling belegd is bij één persoon en deze uitvalt. Het risico wordt groter als er sprake is van hoge volumes.

Hierbij geldt het principe: "pas toe of leg uit".

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

2.6.5 We gaan bij samenwerkingsverbanden een formele overeenkomst aan, waarin gestandaardiseerde afspraken worden vastgelegd over informatie-uitwisseling

Afspraken worden vastgelegd in een standaardcontract onder onze algemene voorwaarden (GIBIT), bewerkersovereenkomst. We maken hierbij zoveel mogelijk gebruik van landelijke standaarden, standaarddocumenten en hulpmiddelen. Dit met als doel dat niet iedereen zijn eigen variant gaat maken/bedenken, met alle gevolgen van dien. Standaarddocumenten zijn in beheer bij M&D/ICT/CIM.

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

2.6.6 Wij gebruiken gecontroleerde gegevenssynchronisatie voor kopieën van basis- en kernregistraties

Bij gebruik van een kopie van basis- of kerngegevens voor processen waarin deze actueel moeten zijn, zijn gegevenssynchronisatie, monitoring van de gegevensstroom en periodieke consistentie- en kwaliteitscontroles verplicht.

Basis- en kerngegevens worden bij voorkeur altijd direct bij de bron geraadpleegd. Als dit niet mogelijk is kan een kopie worden gemaakt. Als het voor de dienstverlening aan onze burgers en bedrijven noodzakelijk is dat deze kopieën van basis- of kernregistraties actueel blijven, dan is synchronisatie van deze kopieën met hun bronnen verplicht. Deze (synchronisatie)koppeling moet actief worden gecontroleerd op een juiste en volledige werking.

De kwaliteit en consistentie van de synchronisatie moet daarnaast periodiek gecontroleerd worden, door middel van een volledig vergelijking van de kopie met de bron. Indien een leverancier zelf niet over afdoende controlemiddelen beschikt, vindt de controle via de gemeentelijke kwaliteitsmonitor plaats..

Relatiecategorie	Naam
Is gerelateerd aan	 We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling

Index

Is gerelateerd aan

CIA Principes	3
De eindgebruiker moet direct respons krijgen	19
Digitalisering betekent digitaal denken	6
Doelgroep.....	3
Eénmalige uitvraag, meervoudig gebruik	14
Inleiding	3
Leeswijzer	3
Standaard en digitaal waar het kan, persoonlijk en maatwerk waar nodig	7
Toelichting op de Concern Informatie Architectuur (CIA)	3, 4, 6
Toepassing, reikwijdte van de CIA	3
Toetsing op de principes	3
Uitzonderingen zijn tijdelijk.....	3
We bieden duidelijkheid over de openheid van onze gegevens.....	14
We gaan bij samenwerkingsverbanden een formele overeenkomst aan, waarin gestandaardiseerde afspraken worden vastgelegd over informatie-uitwisseling.....	19
We gaan uit van generieke (gestandaardiseerde en digitale) processen	8
We gaan uit van generieke processen, functies en applicaties.....	9, 10, 11, 12
We gaan uit van samen organiseren, collectief delen en hergebruik	8
We gaan voor optimaal (her)gebruik van gegevens.....	14, 15, 16
We gebruiken altijd onze eigen generieke systemen ('integratielaag') voor informatie-uitwisseling tussen systemen	19
We gebruiken de meest passende database voor het genereren van stuurinformatie en het uitvoeren van analyses.....	14
We gebruiken standaard oplossingen (standaardsoftware en generieke ICT- voorzieningen).....	8
We geven altijd als eerste voorkeur aan landelijke voorzieningen voor inrichting van digitale dienstverleningskanalen.....	8
We hanteren een standaard set afspraken over informatie-uitwisseling	20, 21
We hebben grip op onze applicaties, ook wanneer deze uitbesteed zijn	13
We hebben voor alle basis- en kernregistraties op hoofdlijnen helder welke informatie het betreft en welke kwaliteit gewenst is	17
We maken gebruik van een Proof of Concept (PoC) om nieuwe concepten te testen	8
We maken zo min mogelijk gebruik van maatwerksoftware	8
We richten ons op de bijdrage aan de organisatiedoelstellingen	7, 8
We schaffen geen applicaties aan die dezelfde functionaliteit hebben als al aanwezige applicaties .	8
We sluiten altijd een gestandaardiseerde, formele overeenkomst af bij het uitbesteden van diensten (SaaS)	13
We stellen de gebruiker centraal	7
We stellen een business case verplicht bij projecten en uitzonderingen op de architectuur	7
We stellen het gebruik van gegevens uit basis- en kernregistraties verplicht	14
We stellen onze open data waar mogelijk beschikbaar volgens standaarden en voorzien van relevante metadata.....	14
We streven naar één logisch gegevenslandschap	14
We streven naar een minimalisering van handmatige invoer of handmatige uitwisseling van gegevens tussen systemen.....	19
We toetsen op gegevensbescherming, veiligheid en privacy.....	17
We toetsen op gemaakte afspraken en functionaliteiten voor informatiebeheer bij applicaties waarin documenten en/of gegevens worden opgeslagen	17
We voeren beheer van onze basis- en kernregistraties uit conform de landelijke eisen voor basisregistraties	14
We werken objectgericht bij het opslaan en verwerken van ruimtelijke gegevens en ontsluiten deze locatiegewijs	14
We werken zaakgericht.....	8
We wisselen informatie uit via (overheid)standaarden	19
We zorgen ervoor dat onze informatie betrouwbaar, beschikbaar en veilig is	17, 18
We zorgen ervoor dat we altijd eigenaar blijven en toegang houden tot gegevens waarvoor we verantwoordelijk zijn	13
Wij gebruiken gecontroleerde gegevenssynchronisatie voor kopieën van basis- en kernregistraties	19

Wij werken met actuele versies van standaarden en normen 8